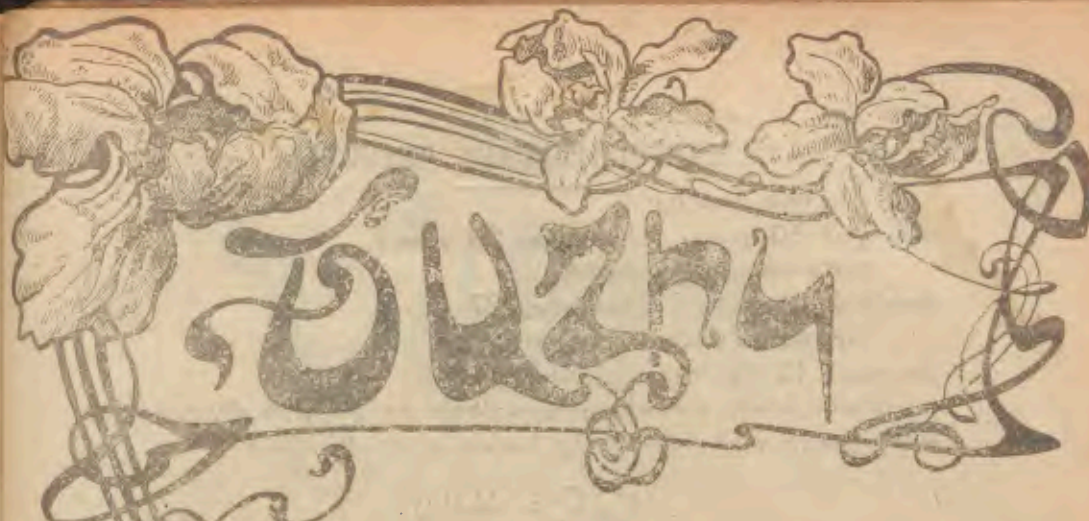

ՄԱՅԻ

ԿԱՆԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԱՌՏԵԼՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ, ՆՈՐՈՑԹ

ՁՆՈՍԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԱՆԱՑԻ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ԻՐԵՐՈՒ

ԺԹ. ՏԱՐԻ

Նոր Շրջան, Թիւ 45

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ ՈՒՆԻՆ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ Հ. ԱՍՏՏՈՐ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ-ԼՈՒԻԶ

ՏՕՔԹ, ՕՅԵԼԻԱ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՏՐԵՆԷ ՄԻՍԱԲԻԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՄԱԹԻՆՏ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՐ

ՕՐԻՈՐԴ ՆԻՆԻ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՐԱՔՍԻ Կ. ՊՈՏԻՍԵԱՆ

ԵՒ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌՔ

Գին 40 փարա

Տպագրութիւն ԵԱՂԻԿ, Կալաթա.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈԼՍՊԵ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 50 դրուչ. վեցամսեայ 25⁷ դրուչ.:

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 54 դրուչ. վեցամսեայ 27 դրուչ.:

ԱՐՏԱՍՍՀԱՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 12 ֆրանք:

Ծանուցման, բաժանորդագրութեան եւ թերթին վերաբերող ամէն կարգի գործառնութեանց համար ղիմել մի՛ միայն՝

{زاغيك غزوةسى}

در علمیه غلطه قورشونلی خاندہ نورو

ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԻԹ «ԾԱՂԻԿ»

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Դուրչուլու խան, թիւ 7

JOURNAL "DZAGHIK,"

Constantinople, Galata, Kourechoum Han, N° 7.

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԵԼ

ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ

Զեւ ու կարի մէջ իր ունեցած համբաւով ծանօթ Տիկին ԶԱՊԵԼ, որ վերջերս Եւրոպա դացած էր նոյն ճիւղին մէջ իր ունեցած զարգացումը կատարելագործելու համար, Académie de Coupeի փայլուն մէկ վկայականով մայրաքաղաքս հասած է եւ երկու շաբաթ է ի վեր հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց, Սանթա Մարիա եկեղեցիին դէմ թիւ 418 աբարթըմանը, ուր մեծ արհեստանոց մը հիմնելով սկսած է յանձնարարութիւններ ընդունիլ արդէն իսկ, բազմաթիւ հարուստ ընտանիքներէ: Իր հետ բերած է նաեւ Եւրոպայէն ամառնային կերպասեղինաց ճոխ մթերք մը զոր իր յաճախորդուհիներուն տրամագրութեան ներքեւ դրած է:

5—13

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Տ. Հ. ԲՕԼԱՔ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆՈՒԾ 1860 ին

Գրեթէ կէս դարէ ի վեր հանրութեան լստահութիւնը գրաւած կօչիկի եւրոպական այս մեծ գործարանը՝ որուն գլխաւոր մթերանոցն է ՄԻՄԻԱՅՆ ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 401

կը հայթայթէ արանց, կանանց և տղայոց յատուկ զանազան տեսակ կօշիկներ որոնք իրենց չիքութեամբ և տոկունութեամբ կը գերազանցեն միւս նմանօրինակ վաճառատանց ապրանքները:

Անգամ մը ղիմել բաւական է գոհ մնալու համար: 15—50

ՇԱՀԻԿ

ԺԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

(629) ԺԸ. ՏԱՐԻ—ԹԻԻ 45

13 ՅՈՒԼԻՍ 1906

Հաճոյքը ունինք հրատարակելու հետեւեալ սիրուն և ինքնատիպ արասանութիւնը՝ զոր գրած է Տիլ. Զ. Հ. Ասատուր Էստեան վարժարանի վերջին հանդէսին մէջ յրջանատուհոյ մը արտասանութեան համար:

ՀՐԱԺԵԾՏ

ՍԽՅԵԼԻ ԶՈՅՈՅԵՐ

ՐԱԺԵԾՏԸ բառ մ'է, բացարձակ հրաշք,
Արցունքի, ցաւի զոր չենք ճանչնար դեռ.
Բաժանման, շրջան հեշտը ապաքեն
Զոյգ զոյգ կ'ընթանան անոր ետեւէն:

Բայց իմ աչերդս արցունքով չեն բաց,
Միտքդ կը թռի սուր արագընթաց
Դեպի ծիծաղկոտ երազս իմ վարդէ,
Որուն ըստներն իսկ սիրքդ կը կարքէ:
Եւ ձեզմէ, քոյրե՛ր, բաժնուած պահուս,
Երբ պէտք է որ շաւ, հեծկըջաւ անյոյս,
Կը յիշեմ քե՛ ի՛նչ պարտքեր զանազան
Կը պատրաստեն ինձ կեանք մը սրբազան.
Կեանք մը զոր վարեչ մեզի ուսուցին
Ուսուցիչները բոլոր զըպրոցին:

Մի՛ կարծե՛ք սակայն թէ ցընորքներ խօշ
 Արագ ինչպէս հող, թէքեւ ինչպէս հող
 Մըսիս մէջ կուգան կ'անցնին անկայուն.
 Չունիմ եւ բընաւ իղձեր մեծ, անհո՛ւն:
 Ինչ որ կ'երագեմ, պարզ է եւ դիւրին,
 Եւ կը պատշաճի աղջկան դերին:
 Եւ կ'ըզմամ որ երբ մեկնիմ դպրոցէն,
 Զերթ թըռչուն թըռած իր մօրը ծոցէն՝
 Չը ճախրեմ երբեք օդին, ամպին մէջ
 Դըտնեղու համար արեւներ անշեջ:
 Այլ պիտի մըտնեմ շիտակ խոհանոց.
 Պիտի արդուկեմ սառան ու սփռոց,
 Պիտի ֆարոգեմ բոլոր աղջկանց
 Թէ աշխատութեամբ կ'ըլլանք գերագանց:
 Պե՛ս է մեր սորվածն ըլլայ օգտակար,
 Ոչ թէ փորձանք մը մեր տանը համար:
 Թէ մենք հոս ըմբի եւ Գիզիք ուսանք
 Պե՛ս է անոնցմէ հանենք հրահանգ
 Մ'որ մեր ըստաններն, շաբերն ու վերմակ
 Զիննի պէս մաքուր ըլլան ու ճերմակ,
 Եւ մեր ասեղով աշխոյժ, գործունեայ
 Պե՛ս է մեր տունը յաւիտ պարծենայ:
 Թէ թիւ եւ հաշիւ հոս սորվեցանք մենք,
 Պե՛ս է մեր տանը ծախսերը լենենք.
 Հիմզ փարայ միսին, մէկ փարայ հացին
 Տան մէջ, շատ անգամ, բացեր կը զոցեն,
 Եւ տընտաւգիտ կընոյ ձեռքին տակ
 Աւագը ոսկի կ'ըլլայ, խի՛նն ըստակ:
 Երբ սորվեցանք գործածել վըրձին,
 Դոյներն իրարու խառնել յուսածին,
 Թէ ծիածաններ վարդի, կանաւնջի
 Ի՛նչ ծիւ կը փըրքին ձեռով կակաչի
 Մեր մասներուն տակ ձեռերով ճարտար,
 Պե՛ս է մեր տաղանդն ընենք օգտակար,
 Եւ գեղագիտայիկ փունջերով դեզ դեզ
 Պըճնենք գարդարենք մեր տունն ու պարտեզ:
 Թէ մենք հոս դաշնակ ու երգ սորվեցանք,
 Զանաւնք որ չըլլայ ասիկա յանցանք:
 Զըլլայ որ անտուն դաշնակին առջին
 Մասներնիս մարդենք մեղովիկ եւ ուժգին,

Խեղճերնիս ջրամ Շոթենին, Լիսյին,
 Մինչդեռ մայրերնիս, հե՛հ տարիքս կին,
 Խոնանոցին մեջ իր մեջը ծըռած
 Սըմբուկ կը տապիկէ կըրակին դիմաց:
 Մենք առոյգ եւ բարձր աղջիկներ զըւարթ,
 Ոչ ոյժ եւ ոչ կամք կը պակսէ մեզ արդ.
 Եթէ զըշուխնիս ըլլայ շուրջ, խոհուն,
 Անշուշտ մեր ճիգէն կ'օգտուի մեր տուն,
 Եւ աչ չեն շներ թէ աղջկանց համայն
 Ուսումն անօգուտ պերճանք մ'է միայն,
 Եւ մեր դըպրոցը, կըրթիչներն ամեն
 Իրենց սերմանած հունձքը կը տալեն:
 Այսպէս մենք կըրնանք յայտնել երախտի
 Անոնց որ ըրին մեզի թիւր բարիք,
 Եւ որոնց անունն անմահ ու անգին
 Մեր սիրտերուն մեջ միշտ պիտի ապրին:
 ԶԱՊԷԼ Է. ԱՍՍԱՏՈՒՐ

ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

Թերեւս չկայ վայր մը աւելի հանդուստւէտ՝ քան չողենատու
 մը լայնահիստ սրահը՝ աշխարհիկերով զիրար չափչփելու, և կամ,
 ձանձրոյթէ մղուած զիրար ուսումնասիրելու, տիրող խօս մօլ խօս
 սակցութիւններէն դատուելով. մանաւանդ, երբ բան մը չունի մարդ
 հետը կարգալու:

Առաւել կամ բնաւ հետաքրքրութիւն ունենալ կը զգամ, մա-
 նուկներով զբաղելու, երբ մանաւանդ այսօրինակ առիթներ պա-
 րապ միջոց մը կուտան ինծի:

Սրահը իր խանդավառութեան մէջն է. և ոչ ոք իրաւունք
 ունի դիմացինին քիչ մը աւելի սուր քրքիչներուն դպչելու, քանի
 որ ուրիշ կերպով ինքն ալ իր պռոհահաճան կը բերէ խառնել ա-
 նոնցինն մէջ: Կատարեալ իրարանցում մը զուարթութեան, Կանացի
 կիսաաքող ասոյնտուքներ, այրական երջանիկ միջամտութիւններ.
 ամէն թեթեւ բան իր տեղը ունի:

Եւ սակայն ամէն ինչ սովորական է: Թերեւս միակ փոփոխա-
 կան երեւոյթը կանանց արտաքին պաճուճանքին չաղփաղփուն և
 լանդաւորումն է, որուն մէջ կը ծփայ սովն զայն իր մաժեղոյն
 միակեղծը:

կ'անդրադառնամ երկու պղտիկ աղջիկներու գգուելի բարեկամութեանը, նորոշաց ունակութեան մը համեմատ, որովհետեւ, ինչպէս ըսի, բաւական ատեն է որ կը հետաքրքուիմ անոնց պղտիկ բարեկամութիւններով :

Ականջ կը դնեմ իրենց անորոշ խօսակցութեանց : Այդ արծաթէ ձայներուն մէջ առաջին շեշտը որ տկանջիւս կը դարնէ, անոնց պղտիկ կիներ ըլլալուն ցոյքն է : Մէկը՝ հազիւ 8 տարու՝ սպիտակ մետաքսեղէն հագուստ մը կը կրէ, թռաններով ճոխադարձարուած, և համեմատական պարծենքութեամբ մը կը ցուցնէ իր շքադարչեայ հանդրիճումները իր հազիւ 9 տարեկան խօսակցուհւոյն՝ որ երկնադոյն չղարչէ արդուղարդին մէջէն դժուարահաճ աչուկներով անոր մեծամատութիւնները կը չափէ, աղնուական կնոջ մը ծեքծեքումները փորձելով :

Իրենց խօսակցութիւնը, դուցէ կապկութիւն մը, ընդօրինակութիւն մը իրենց մայրերուն : Տեսնելու բան է որ այդ պղտիկ սչրասէրները ինչպէս կը քննադատեն իրենց կարուհին, որ հակառակ կամքերնուն երկու մասն երկայն բռնած է իրենց չըջաղգեստին վարի ծայրը և ժանեակներով չէ խճողած թեղանիքները, արմուկէն : Ժապաւէնները աւելի առատ հանգստցներ չեն կաղմած իրենց լիզերուն բացուածքին վրայ և չեն ծփծփար հովուն դէմ :

Ուրիշ կերպով բսելու համար, տեսակ մը ֆոֆթներ են այդ երկու մասաղ հրեշտակները, որոնց անվերջ ու սնտիառ պատմութիւնները սուսի հազուսաներուն համար, ախորժը կը դրդուեն իրենց վաւախներուն՝ ունկնդրութեան :

Կը տեսնեմ որ պահ մը մէկը ձգած իրենց խօսակցութիւնները՝ բերանարաց և Ժպտադին անոնց կը հետեւին երկու սչրաբոյր մայրերն ալ, որոնք ծնունդ տուած են այդ պղտիկ սչրուհիներուն, եւ քաջալերող միջամտութիւններով անոնց ճաշակը կը փորձեն ներկաներուն վրայ :

Ինչ պիտի խորհէր արդեօք նոյն պահուն պարզասէր մայր մը, բայց մէկ հաստ մը գոնէ չտեսայ այդ ամէնուն մէջ :

Առանց չափազանցութեան կարելի է բսել որ քիչ ստենէն արդուղարդի համար հոգի տուող հիւանդկախ սերունդ մը պիտի ունենաք, ո՛րքան մայրեր շարունակեն իրենց մեծամատութիւնները փորձել հէք մանուկներուն վրայ, կանխահասօրէն թունաւորելով զանոնք սին կոչումի մը աւելով : Շատ սովորական չէ՞ փողոցները կամ այլուր հանդիպիլ պղտիկ աղջնակներու՝ որոնք ամուսնացած կնոջ մը կրելիք արդուղարդով սէգ՝ հպարտ քայլերով՝ իրենց մայրերուն նմանիլ կը փորձեն, որ իր կարգին ծախու ատնուած աղնուականութիւն մը կը կեղծէ :

խէյճ այլ միամիտները, որովհետեւ չեն կրնար իրենց պղտիկները ճշմարիտ դատաւարակութեան մը խելութեամբ օժտել, կը ջանան արտաքին կեղեւով մը պահուճել զանոնք, ինչպէս են իրենք, և ատով ոչ միայն բարոյապէս կը միասեն անոնց՝ այլ և ընտանիքին նիւթական պիւտճէին ալ ծանր կշիռքներ կու տան, եւ կը վարժեցնեն զանոնք ապագայ շուայլ տանտիկիները ըլլալու: Եւ եթէ իրաւ է որ մօր մը տիպարը լաւագոյն աղբակն է իր զաւկին՝ այն ատեն շատ բան չսպասենք այսօրուան դեռածիլ պէպէսներէն՝ որոնք վաղուան սերունդը պիտի կազմեն:

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻ

ԲԱՐԻՋՈՒՅԻԻ ՄԵ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԲԺՇԿՈՒՂԻՆ ՄԱՅԸ

Ճ Ե Ռ Գ Ե Ր ՈՒ Ն Գ Ա Վ Տ Ն Ի Ք Ը

Բարիւ, 16 Յուլիս 1906

Մառի Բիւթման այս օրերս մեռաւ նիւ-Նորքի մէջ, ուր երկար տարիներէ յաջողութեամբ ի գործ կը դնէր իր արհեստը, բժշկութեանը: Մառի Բիւթման, որ անգլիական ծագում ունի, Բարիզի բժշկական կաճառէն վկայական ինդրող առաջին կինը եղաւ: Իսկ առաջին Ֆրանսուհին որ բժշկութեան վկայական ձեռք բերաւ Մատրէն Պրէսն էր: Ան 1875ին անցուց քեզը և ստացաւ խիստ քաջալաւ նշը՝ իր նշանակելի աշխատութեան համար, որուն նիւթն էր դիւցում:

Սոսկալի եղան ուսման առաջին տարիները այս յանդուգն ռահվիրային, որ սակայն իր նախաքայլերուն մէջ պաշտպանուեցաւ Էօփէնի կայսրուհիէն:

Մատրէն Պրէսի գեղեցիկ օրինակը իր շարունակութիւնը ունեցաւ և այս պահուս, Ֆրանսայի մէջ հարիւրեակ մը բժշկուհիներ կան որ կը գործեն: Ասոնք ամէնքն ալ փայլուն քննութիւններ անցուցած, շահեկան և յաճախ ինքնատիպ քեզեր ունեցան, ընդհանուր կերպով հիւսնալի աշխատողներ եղան, բայց ամէնքն ալ հեռու են իրենց տոկուն աշխատութեանց պտուղները քաղելէ:

Քանի մը տարի առաջ հետաքրքրութիւնը ունեցայ հարցաբրն-

հեյտ այս դիւցազնութիւնները որոնք այնքան արժանի են յաջողութեան, և կարճ հարցութիւնով մը մէջ խնդրեցի թէ, —

«Բժիշկ կ'ընէ երջանիկ է: Եթէ նորէն սկսելու ի վիճակի ըլլայիք, ի՞նչ պիտի ընէիք:»

Խոստովանութիւնները սուսեւ կամ նուազ անկեղծ եղան, բայց անոնցմէ սա ճշմարտութիւնը ելաւ զոր դիտէի արդէն: Սա թէ, բժիշկ կ'ընէ ճակատագիրը, դրամապէս խօսելով, շատ բաղձալի չէր. բայց ընդհակառակը մաքառող գեղեցիկ եռանդ մը կը յայտնուէր ամէնուն ալ բերնէն, պատասխանելու հարցումին երկրորդ մասին:

Այո՛, այո՛, հարկւր անգամ այո՛, պիտի վերսկսէին իրենք այդ կեանքը, այնպէս ինչպէս արդէն ուղած էին, աշխատութեան ուրախութիւններուն համար որ լաւագոյն բան մըն է, և այն մեծ երջանկութեան համար, զոր յաճախ կը վայելին մեղմիւրով տառապողներու գոբաղդութեանը, կարելի էր սիրտերը և ոգեսպառ մարմինները, ամբողջ տխուր և եղկելի մարդկութիւնը:

Ահա ինչ որ յիշողութեանս կը ներկայանայ, լսելով մահը այն նշանաւոր կնոջ, առաջին ժամերու այս պայքարողին, Մառի Բլութմանի:

* * *

Ձեռնահմայութիւնը հին արուեստ մըն է, որ սակայն կ'երեւի իր այժմէութիւնը կորսնցուցած չէ: Ձեռքէն, մատներէն և եղունգներէն կը կարդան մարդուն նկարագիրը: Ահա զորմը որ արհամարելի չէ չիտակը որովհետեւ ասկից հոք դիւրաւ պիտի կրնանք որոշել մինք մարդիկը, երբ իրենց ձեռքը թոթուելու պահուն, պահ մը քննենք զանոնք:

Տիկին տը Թէպէս, այս արուեստին սիրահարներէն մէկը, վերջերս յօդուած մը գրեց այս նիւթին վրայ, որ ահաւասիկ. —

Ձեռքերուն մէջ ամէն ինչ կը տեսնուի, ամէն ինչ կը կարգացուի: Ամէն ինչ ըսելով կը հասկնամ կեանքը: Ֆիզիքականն ալ, բարոյականն ալ: Առողջութիւնը, սիրտի, միտքի, իմացականութեան յատկութիւնները, և աւելին՝ ձեռքերով, ձեռքերուն օժանդակութեամբ կարելի է գուշակել ապագան, որովհետեւ, հիւսիսները դիտած էին որ այսինչը, այսինչ նշանը ունենալով ձեռքին մէջ, այսինչ բանին ենթակայ է: Աւանդութիւնը մեղի բերաւ այս դիտուած պարագաները՝ զորո նորերը վերաքննեցին ցին, և այսօր դիտենք թէ մարդ այս գիտութիւնէն օժանդակուելով, ո՛րչափ կրնայ ինքզինքը ուղղել դէպի երջանկութիւն:

Ինչ որ ամէնէն առաջ աչքի կը զարնէ, ձեռքին ծաւալն է:

Մեծ է, միջակ կամ պզտիկ: Բայց այսպէս կամ այնպէս ըլլալը նշանակութեան գուրկ չէ: Աղէկ հասկնանք: Ամէն ինչ համեմատական է և ձեռքն ալ պէտք է համեմատական ըլլայ մարմինին: Մանկական ձեռք մը հսկայի մը բազուկին ծայրը, ծաղրելի պիտի ըլլար:

Լաւ յօրինուած, մարդուն հասակին հետ լաւապէս համեմատական ձեռք մը կը յատկանշէ միտքի ու սիրտի գեղեցիկ հաւասարակշռութիւն մը:

Մարմինին միւս մասերուն բաղադրումը շատ կարճ ձեռք մը կ'ըսէ կ'ըսէ թէ իր տէրը գէշ նկարագիր ունի: Իսկ երկար ձեռք մը, կը յայտնէ թէ տէրը մոլի է, խորամանկ, անյագ:

Երկայն ափ մը խոշոր կարճ մատներով ցոյց կուտայ ծուլութիւն, թեթեւութիւն, անտարբերութիւն:

Նեղ ափեր, նուրբ ձեռքեր, օ՛հ աս դէ՛շ ձեռքերը... Նկարագիրը բծախնդիր է, անտանելի, բռնաւորական: Այս տեսակ ձեռքերով օժտուած կիին մը տան մէջ ժանտախտ մըն է, եսասէր, տիրական, շատախօս, ագահ... և ամէն բան:

Խեղճ ամուսիններ՝ զգուշացէ՛ք, դեռատի աղջիկներ՝ ուշագիւր եղէ՛ք: Քննեցէ՛ք այն որ իբր ամուսին կը ներկանայ և մի՛ ընդունիք Ատոնիս մը որ վրդովիչ նշաններով ձեռքեր ունի:

Մտտ, լաւ յօդաւորուած ձեռք մը երկար կեանք մը կը յատկանշէ: Կեանքը յանկարծ կը սղառնայ կարճընալ երբ ձեռքը փոս է և գէշ շինուած:

Պէտք է նաեւ նկատի առնել գոյնը որ առողջութեան մասին օգտակար նշաններ կը ցուցնէ:

Ճերմակ, թափանցիկ դոյնը նշան է բնութեան տկարութեան, թուլութեան և անտարբերութեան:

Վարդագոյն ձեռք մը՝ ուր երակները թեթեւակի կ'երեւին կը նշանակէ լաւ առողջութիւն, բարութիւն, սրամտութիւն:

Շատ կարմիր ձեռքերը՝ գէշ խառնուածք և անյաղթելի ծուլութիւն:

Կանանչորակ ձեռքեր՝ հիւսնդութիւն, բարկութիւն, չարութիւն:

Լաւ ձեռք մը պէտք չէ ըլլայ շատ ճերմակ, այլ թեթեւակի պիտակուած վարդի գոյներով:

Համաչափութիւնը միշտ լաւ նշան է, ինչպէս ձեռքին՝ այնպէս ալ մատներուն մէջ: Եթէ մատները չափաւոր մեծութիւն մը ունին կը յատկանշեն ուղիղ բնութիւն մը: Երբ փոքր և նուրբ՝ մտաւոր հիւսնդութեան սպառնալիք մըն են: Ծուռ մատներ որ իրենց մէջտեղը պարապ կը ձգեն, անխառնութիւն կը ներշնչեն:

Իրենց տէրը 100ին 90 չատախօս է, սնապարծ, հեղնող, անխորհուրդ, եսասէր, չուայլ, որ կոչուած է կեանքը թշուառութեան մէջ վերջացնելու: Եթէ մատները դէպի վեր կը դառնան, ուշադրութիւն տէրը ճարպիկ է խորամանկ ըլլալու աստիճանն է: Կրնայ մինչեւ իսկ խաբէութեան միութիւն: Բխամատը նայեցէք մանուսանդ: Եթէ չատ երկայն է, կամքի և ուղղութեան պատուական նշան մըն է, եթէ կունտ է զգուշացէք, այդ ըթամատին տէրը յամառ է, կատաղի և կրնայ ինքզինքը կորսնցնել՝ ոճիրի մղուելու աստիճան:

Անփոյթ մի՛ անցնիք եղունգներուն վրայէն ալ: Դիտեցէք անոնց գոյնը, երկայնութիւնը, լայնութիւնը:

Երբ եղունգները վարդագոյն և սիրուն ձեւով մը ըլլան, կը յատկանշեն հաստատամտութիւն և արիւթիւն: Երբ սրածայր եւ ծուռ՝ չարութիւն, այսպարադային կը յատկանշէ նաեւ թէ ենթական գէշ թոքեր ունի: Ոլորած և նեղ՝ նշան են ազահութեան, սեւ, տգգոյն և կլոր՝ չատ գէշ նշան մըն է, զայն կրողը է կամ կրնայ վտանգաւոր ըլլալ:

Ներմակ կէտերը երջանկութիւն մը կը համարուին: Սովորաբար կ'ունենան ծայրայեղ ջղայինները:

Կարճ և կարծր եղունգները նշան են բարկութեան և երկար կեանքի: Միայն կարճ՝ պայքարելու և ծաղրելու սէր: Փոքր եւ միւս քալած իրենց մէջ՝ կը յատկանշէ չափազանց զգայնութիւն մը:

Ահաւասիկ զբաղում մը ձեղի, ալ սկսեցէք իրարու ձեռք, սոյ ու եղունգ քննել, հասկնալու համար նկարագիրները:

ՏԻԿ. ՄԱՌԻ 1,01Ի2

ԱՂԶԿԱՆ ՄԵ ԱՍՊԱՐԷՋԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իգական սեռին կեանքին իտէալը, հրազն ու տենջն է ամուսնութիւնը: Մայրերուն մոռասեւեռումն է իրենց աղջկան համար փեսայ մը գտնել: Գաւառներու մէջ երբ աղջիկ մը լոյս տեսնէ, այդ օրուէն իսկ մայրը ճարճարակ կ'ընէ օժիտ պատրաստելու, տարուէ տարի մտուկը ունձացնելու: Հապա ի՞նչ կ'ըլլայ աղջիկը. նէ պարզապէս ժամանակ կը սպառէ, կը սպասէ, որպէս զի տարին 13-15ը լրացունէ, ու դաշտին մէջ կալ ըրած միջոցին իրեն աչք ըրած սեւ աչուի պարմանին ղինքը կնութեան առնէ... «Եւ ամենայն ինչ կատարեալ եղեւ»:

Քաղաքներու մէջ տարբեր է սակայն: Աղջիկը դպրոց կը յա-

ճախէ, դաշնակ կը զարնէ, լեզուններ կը խօսի, յարմար առիթին այս չքնադութիւններով պարծելու: Այս նապեղաչուք օրիորդը զգլխած «ութիւն»ներու աւելաւելի զանազանութիւններէն, յառաջդիմութեան անընթացին թուումած, կը հմայուի, կը վերանայ, կը սաւառնի երկրային կոհակներու մէջ, և... օր մըն ալ յանկարծ այդ վերացական բարձունքէն զգաստութեան կը կոչուի, վկայական ի ձեռին վար կը գլխորի աշխարհի անջրպետին մէջ, ու ինքզինք կը գտնէ միս մինակ:

Այն ատեն իր առջեւ կը պարզուի աշխարհ մը լի ասպարէզներով. չէ՞ մի որ ինք արդէն բաներ մը որոշած էր. արդ ժամը հասած է ընտրութեան:

Գերձակունիք ըրջամ.— Օ՛հ ինչ տափակ արհեստ, մեքենային միտքը որքան հակասական է բարձր գաղափարականիս կոչման:

Վարժունիք ըրջամ.— Ուրկէ՞ ո՛ւր, չյղկուած մտքերու հետ չփուլի պարզապէս նըրացած ջիղերու անհանգուրժելի է. և թաղականը, հոգաբարձուն, տեսուչը անտանելի՛ են:

Երաժիշտ ըրջամ.— Բաղձալի իտէալ. ա՛հ, արդէն իսկ կը գգամ թեւերուն մեկամաղձոտ նուրբ թրթռումները իմ յուզեալ սրտիս ալքերուն մէջ, և միթէ քիչ ծափե՛ր խլեցի ռօմանսը զարկած ատենս: Ինչո՞ւ արդեօք. ա՛հ, Գերմանիան միայն յարատեւ աշխատութեամբ զիս երաժիշտ պիտի հոչակէ:

Նկարիչ ըրջամ.— «Տաղանդ ունիս» կ'ըսէր ուսուցիչս. այժմ պէտք է փայլիմ: (Ներկատուփը ձեռքը դաշտ կը վազէ). ա՛հ, ինչ հիմնալի տեսարան, արշալոյսին սովորյալ շողերը հորիզոնին վրայ կը ծփծփան. ցորենները ոսկեայ գլուխներ սիւզօրէն կը ճօճեն երկնակամարին կապոյտին տակ. թաւուտներուն մէջէն թռչնիկներ իրենց փոքրիկ կոկորդը գողաւորած, առաւօտեան գոհարանութիւնը կը գեղգեղեն. անդին խումբ մը ոչխարներ կը մայեն: Ասամէնը լաւ բայց ո՛ւրկէ սկսիմ, սա ծառէ՛ն, ի՞նչ, ինչո՞ւ... չեմ կրնար գծել, միթէ քիչ օրինակած էի ասանկ տեսարաններ: Ա՛հ, կը հասկնամ, Բարիզ միայն կարող է զիս արթիս ընել:

Դրագիտունիք ըրջամ.— Սքանչելի կը չարադրէի. բնութեան, կանանչ գորգին, ճերմակ սաւանին վրայ, կապոյտ բնօրինակ վրայ կը սկսիմ թերթերու գրել, մարդիկ պիտի կարդան — ինչ — պիտի լափեն կտորներս ու, ու պիտի ներթողեն զիս, անունս բերնէ բերան պիտի «ծամծուի» Ալփիարի և Նինիի պէս, և ես պիտի անմահանամ: (Ու կը գրէ, սպասելով որ տպուի և երբեք չի տպուիր: Չյուսահատիր սակայն, նորէն կը գրէ: Կը զարմանայ, կը զայրանայ, կը վհատի, և վերջապէս կը հետաքրքրուի՝ թերթ մը կ'առնէ. և ո՛վ երկին, յողեւածներու իմաստը դեռ չէր կարող ըմբռն-

նել : Ոտանաւորները խրթին կը զսնէ , և յուսահատ՝ յակամայիցս կը խելաբերի : Հռոմը կ'երեւպէ իր անմահ զիցաբաններով , որոնք մոմին աղօտ լոյսին տակ իրենց ճաղատ գլուխը հակած՝ անքուն կ'աշխատին , տաքին և պաղին և անգիտակից . և ինքը դեռ անոնց գրքերուն անուններն անգամ չէր սորլած :

Հիւանդապահուի՛ք ըլլա՛մ . — Կը սիրէ հիւանդներուն անարին մօտ հսկել , կարդալ և երգել անոնց : Դրացիին պզտիկը վիզը վէրք մը ունէր . կը սկսի զայն խնամել . բժիշկը վէրքը կը փոխէ , ու կը մեկնի . ի՞նչպէս փաթթել զայն , աղեկը տենդ ուի , անկողնին մէջ կը տապալակի , կը փսխէ , կը ճէ՛ն , վրան գլուխը աղտոտ է , ո՞ր մէկը ըսել Աստուած իմ , սաստիկ ջղային կ'ըլլայ ինքն ալ : Կը խորհի Անգլիոյ հիւանդանոցներուն կարգապահութեանը վրայ , կը նայի անոնց պատկերներուն վրայ , ստիտակազգեստ օրիորդներ՝ համբերութեան դրօշմը ճակտերնուն վրայ , ժպիտ ի շրթունս , լուրջ արթուն աչքերով , սիրով կը խնամեն իւրաքանչիւր հիւանդ , պատապարուած այդ գթութեան յարկին մէջ : Դադանիքը կը լուծուի , սլէտք էր Յ-4 տարիներ այդ տխուր յարկին մէջ մեծ գոհողութեամբ ձեռք ձգել այդ ազնիւ արհեստը : Յաւերժ սպրին այդ գթութեան քոյրերը . . . Դժուար էր սակայն :

Բժշկուի՛ք ըլլա՛մ . — Հիւանդութեանց խորը պիտի թափանցեմ , վէրքերու սպեղանի սխալ գտնեմ , հիւժած սրտեր պիտի վերակենդանացունեմ , և երբ հարկը պահանջէ , հոգեկան կոտորումներ ամօքեմ — հիանալի գաղափար :

(Հոս սակայն փորձեր մը չկրցար ընել դժբաղդաբար : Անշուք զօլէճի ու մութ հիւանդանոցի մը տրտմատեսիլ չէնքերը կը ցցուին երեկայութեանը մէջ . 5-6 տարիներու սրտմաշուք աշխատանք , դիակներ կտրելը , կենդանիներ ողջ ողջ անդամահատ ընելը , պըժ-գալի հեղուկներ դնելը , վիրահատութեանց ներկայ ըլլալը) : Ախ երեւակայեցէք ուռած աչք մը անբուժելի , ու անա վայրկեան մը հաք գործողութենէն , ցաւալի ու խոր փոս մը միայն կը մնար հոն : Ախտաւոր ձեռք մը , ու վիրաբոյժը արմատախիլ կ'ընէ թեւը ուսէն . . . ո՛հ , ոտքդ պագնեմ հիմա կը մեռնիմ , հեռի՛ , հեռի՛ ինէ այդ առնական անգութ և զազրելի գործը , չըլլալիք բան է : սոսկալի կամքի կորով և քար սիրտ պէտք է :

Ասուպի նման դեռ հաղարաւոր արհեստներ միտքէն կ'անցնին , որոնց հմուտ եղած են Եւրոպուհիներ և Ամերիկուհիներ , ու մեծ աշարջութեամբ առաջ տարած : Անոնցմէ կ'անդրադառնայ մեր փաղաքուշ օրիորդը , և ամէնէն ալ կամացուկ մը կը հրաժարի իրեն յատուկ պատճառներով , ու ճարահատ հայրը աղջկանը նորանոր ընտրութիւնները խելէն ձանձրացած , սարսափով կը տեսնէ :

տարիներուն յաւելումը իր աղջկան տարիքին վրայ, որուն վրայ գումարելով աղջկան առաւելութիւնները, ու բաղմապատկելով ինայուած դրամոթիտը, զայն՝ իրեն խանութի դրացի միթերանոցին կրտսեր դրագիրին հետ կ'ամուսնացունէ : ?

Կը մտածեմ, երբ ներկայ դարուս կիներու աշխարհին մէջ հըսկայ յառաջդիմութիւններ կ'ըլլան ո՞ր ենք մենք, ու կ'եղբակացունեմ որ եթէ դեռ չարունակենք իւրաքանչիւր արհեստի համար առարկել, անտարբերութեամբ և ծուրօրէն քննել ամէն ինչ, առանց կամքի խորհիլ, առանց մտքի տշխառիլ, առանց սրտի ըզձալ, և առանց հոգիի գործել, կը վախնամ որ Հնդկաստանի մէջ աղջիկ ծնած ատեն սուգ ընելուն պէս, մեր ծնողներն ալ պիտի ստիպուին ողբալ :

Ասա բազար

ՏՕԲԹ. Ա. ՕՖԵԼԻԱ ՆԵՐԿԱՐԱՐԵԱՆ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԻՆԵՐՈՒ ՎԱՆՔ ՄԸ

Կիներու վանք այս դարուս Զարմանալի չէ՞ք գտներ քիչ մը : Այս է ահա օրուան նորոյթը Պոլսոյ Յոյն հասարակութեան համար :

Կիներու վանք ըսած ատեննիս ակամայ կը յիշենք վիպական դրամանգներ, քաղցր ու տխուր պատմութիւններ կեանքին սրգողած էակներու, որոնք կը քաջուին մենաստան մը իրենց անձը նուիրելու երկնային պաշտամունքի :

Բայց այս տեսակ վանք մը չպիտի ըլլայ ծրագրուած վանքը որ պիտի հաստատուի Պուրկազ կղզիին մէջ, թէեւ ոմանք կ'ըսեն թէ Պրնայրլի մէջ պիտի հաստատուի, ուր վերջերս աղջկանց որբանոց մըն ալ բացուեցաւ : Այժմ հաւաստուածներուն նայելով կիներու վանքը պիտի դետեղուի Պուրկազ կղզիին այն մենաստանին տեղ ուր ասկից առաջ կ'ապրէր Մարկարիոս անուն ճգնաւոր մը : Այս ճգնարանը պիտի որմափակուի և պիտի վերածուի վանքի :

Յոյն թերթերը իրաւամբ կ'ըսեն թէ ժամանակագրական սխալ մը չպիտի ըլլայ այս հաստատութիւնը քանի որ անոր նպատակը չպիտի ըլլայ կեանքի դասալիքները կամ ծոյլերը ու չյաջողածները պաշտպանել, այլ ընդհակառակը մարդասիրութեան նպատակի համար գործել : Կիներ ու աղջիկներ այդ վանքին մէջ պիտի սովորին հիւանդախնամութիւն և բժշկական ու սուղջապահական

նախատարերք, պատրաստուելու համար՝ հիւանդապահութեան : Ասոնք «գլխութեան քոյրեր» պիտի ըլլան, և իրենց կեանքը պիտի նուիրեն ցաւեր մեղմելու, վէրքեր ամոքելու, վիշտեր մխիթարելու և արտեր սիրիւելու գերազանցապէս կանաչի կոչումին :

ՎԵՑ ՄԻԼԻՈՆՆՈՑ ԶԳԵՍՍ ՄԸ !

Վանքէն հաք «աշխարհիկ» կեանքը, հիւանդապահի սեւ սը-
րեմէն հաք՝ դիւթահրաշ պերճութիւնները :

Երբ կիները արդուզարդի յիմարներ են, չեն գիտեր թէ ի՞նչ
հնարեն՝ պճնանքի իրենց հակառակորդուհիները գերազանցելու
համար :

Անգլիոյ մէջ Տիկին Լոնկթրի Մանեակը խաղին ատեն բեմ ե-
լաւ 100,000 ֆրանքէ աւելի՝ արժող տարազով մը : Ասիկա սիրուն
անակնկալ մըն է թատերական ձորձի մը համար, չէ՞ :

Բայց աւելին կայ : Հոռմի Փրանսական զետպանատան մէջ
տրուած պարահանդէսի մը ատեն, Ամերիկացի կին մը հագաւ չըր-
ջազգեստ մը, որուն քղանցքը միայն կ'արժէր 250,000 ֆրանք :
Այս չնորհադեղ զիցուհին իր ետեւէն կը քաշէր աղամանդներու և
մարգարիտներու ամբողջ թափոր մը : Երեւոյցեցէք այս ամերի-
կուհին՝ որ եղեկարական լոյսերու ցոլարուն տակ, երկնագեղ
մարմններու ճառագայթաձալ պատրանքը կ'ընծայէ :

Պրիւսէլի մէջ, ուրիշ միլիտատիրուհի մը կը կրէր տարազ մը
որուն ժանեակները միայն կ'արժէին 150,000 ֆրանք, այսինքն՝
Շիքակայի մէջ չուրջ 3000 ... խողի գինը : Կարելի չէր իրաւամբ
չհիանալ այսչափ փարաւոնեան արդուզարդի մը վրայ, առանց
հարցնելու թէ ո՞րկից էր այդ հարստութիւնը : Բայց այդ կինը
աղջիկն էր... Միսի Իշխանին :

Հասկա ի՞նչ ըսենք այն փոքրիկ ճարտուհիին, Սատա իշխա-
նուհիին, որ ամուսնացաւ Միքստոյին զաւկին հետ : Այս տարփա-
գեղ և մանտրաիկ նշանածը իր տիրոջը բնակարանը մտաւ թեթեւ
զգեստով մը միայն, որ կ'արժէր... վեց միլիոն ֆրանք :

Սակայն տեղ տեղ միլիոնները աւելի նուազ արժէք ունին
քան կանգունը 8 զրուշնոց չըջազգեստ կրող աղջկան մը աչքերը :
Կիները այնքան պահանջկոտ են որ, չեն գոհանար գեղեցիկ և սի-
րուն ըլլալով : Գուցէ չեն գիտեր թէ էրիկ-մարդիկ համեստ զգեստ-
ները ճշմարտապէս ազնուական կը գտնեն :

ՏԻՊԱՐ ԽՈՀԱՐԱՐՈՒ ՀԻ ՄԸ

Բարեկամուհիներէս մըն անցեալ օր հետեւեալ միջադէպը պատ-
մեց զոր նոյնութեամբ մէջ կը լսեմ.—

Վարպետ խոհարարուհի մը անցածները կը ներկայանայ Բերա-
ցի հարուստ ընտանիքի մը :

Տանտիկինը որուն հետ կը բանակցէր խոհարարուհին, ամուսկանը չատ դտաւ :

— Տիկինը թող չզարմանայ երբ ըսեմ թէ, յարեց մեր առաքինի խոհարարը, մինակ ես չպիտի ըլլամ օգտուողը...

Տիկինը բան մը չհասկցաւ այս խօսքէն թէ և ընդունեց զինքը :

Պաշտօնավարութեան առաջին օրն իսկ, եկաւ հաւատարմաբար հաշիւ տալ :

— Նախ տիկին, հաւ մը առի, 10 դրուշի :

— Լաւ, 10 դրուշ, կ'ըսէ տիկինը և հաշուետետրին մէջ կ'արձանագրէ այնպէս :

— Ներեցէք տիկին, կը միջամտէ խոհարարուհին, 1) դրուշ մինակ հաւավաճառին տուի, բայց Բերալի բոլոր մեծաշարուստ տուներուն մէջ հաւին կը վճարուի 20-25 դրուշ :

— Ինչ, կ'ուզե՞ս որ տասը դրուշ աւելի՞ տամ քեզի համար :

— Տիկինը չի հասկնար ըսածս, կ'ըսեմ թէ հաշիւին մէջ միայն 1) դրուշ աւելի գրեցէք :

— Ինչպէս, տեսարակի՞ն վրայ մի... ինչո՞ւ հախոր...

— Տիկինին շահուն համար : Տիկինը անշուշտ արդուզարդը չատ կը սիրէ, և իրաւամբ, գեղանի տիկին մը առանց արդուզարդի ի՞նչ կ'արժէ : Իսկ պարոնն ալ գէշ կը նայի այդ ծախքերուն, և ծովը նետուած դրամ մը կը նկատէ ժանեակի, ժապաւէնի, բուռբայի սրուած դրամները չէ... : Լաւ ուրեմն, տիկինը մէկ հաւին համար 20 դրուշ վճարուց պիտի տայ պարոնին, և տարբերութենէն ինք պիտի օգտուի... : Անբողջ տասը դրուշը ես չեմ որ կ'աւանտ, հապա մեծ մասը տիկինին կողմէն :

Յետոյ աւելցուց.

— Իմ նախկին տիրուհիս պէս ասանկ հաշիւ կը տեսնէինք :

ԱՏՐԻՆԷ ՄԻՍԱԲԵԱՆ

Ա. Զ. Դ

Արհեստագիտական վարժարանի նախորդ 3 վարչուհիները իրենց գործառնութիւնները կը շարունակեն Բերալ Թագաւմ, Բում Բապրիսթան փողոց թիւ 26 տան մէջ և կ'ընդունին ձերմակեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ, խիստ գիւրաւատչելի պայմաններով :

Յանձնարարութիւնները կ'ընդունուին Յուլիս 10 երկուշաբթի օրէն սկսեալ ամէն Բշ. Դշ. և Ուր. կէս օրերէ վերջ :

Այցելութիւն մը կը բաւէ գաղափար կազմելու համար պատրաստուած գործերուն նրբութեան և ճաշակաւոր ըլլալուն և միեւնոյն ատեն զինքնուն չափաւորութեան մասին :

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ՊԵՏՔ Է ԱՄՈՒՍՆԱՆԱԼ

Ա. Ռ. Ա. Զ. Ի. Ն. Մ. Ա. Ս.

ԿԻՆ ԱՌՆԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

ԳԼՈՒԹ ՀԻՆՓԵՐՈՐԳ

ԶԳԱՑՄԱՆ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հեղինակ ԲՕԼ ՄԱՆԹԼԿԱՑՑԱ

Մարտարանուրեան ուսուցիչ եւ անդամ Խաչիոյ ծերակոյցին

Եթէ երբեք մեծ ու խորունկ սէր մը կը զգաք, եթէ երբեք ձեր մասին մէջ թափանցած է ան, եթէ երբեք լաւ ու բաւարար սէր մը կը տածէք, ապահով եղէք թէ խուժերը կտոր կտոր պիտի ըլլան, լեռները պիտի հարկիւն, փուշերը ինքնին պիտի բխանան, որովհետեւ սէրը ամէնէն ճարտար վնասէն է և կրնայ մաղձը մեղրի փոխել: Այդ հրաշագործութեան մէջ կինը ամէնէն աւելի ճարպիկ կը հանդիսանայ, այնպէս որ չափ կարծրասիրտ, կոտակ, աշխարհիս ամէնէն հակակիր մարդը եղած ըլլալու էք, որպէս զի քանի մը օրուան մէջ ձեր ընկերուհին չյաջողի գլխէ հանել ձեզ: Սակայն սա համոզումը ունեցէք որ ձեռք բերուած ներգաշնակութիւնը պէտք է ըլլայ այն զոր ցոյց կուտայ համակերպած զոհ մը կամ հլու ստրուկ մը: Արուեստական և կեղծ համաձայնութիւն մը պիտի ըլլայ ասիկա, քիչ տևողութեամբ և անարժէք: Եթէ ու ճարտար թափանցումով մը՝ ճամբուն խորտուրդութիւնները պէտք է ընդելուզուին խռոչներով: Մարդկային սովորութիւններն ու ճաշակները բանիմաց և բարեացակամ կերպով յարմարելու են միջավայրերուն հետ: Որթատունկի ոտը երբ կապուի, բնաւ ցաւ չզգար. իր բարունակները կարծես հաճոյք կը զգան՝ զիրենք հաստատուն բռնող նեցուկին կապուած ըլլալուն համար, մինչ խաղողի զուարճադեղ ու կարմիր ողկոյզներն ալ ուրախութեան փայլով մը կ'արձակեն զոգցես սարկինային կամ ձողին վրայ: Նմանապէս երջանկութիւնն ալ այնպիսի պտուղ մըն է որ գիտական ու սիրայիլ մշակութեան մը կը կարօտի:

Արիւններու որմնայեցը կը ներկայացնէ այրելը, իսկ որթա-

տունը՝ մեր կեանքի ընկերուհին, որ մեզի հետ զօգուած է սիրոյ կապերով և փոխադարձ ներողամտութեամբ մը:

Ջանացէք ամուսնանալ բարի կնոջ մը հետ, որ ձեզ սիրէ ո՛չ թէ ձեր կրած անուանին և ձեր դրամարկզին մէջ գտնուած ոսկիներուն համար, այլ ձեզ գեղեցիկ գտնելուն, յարգելուն և ձեր անունը կրելէ հպարտութիւն մը զգալուն պատճառաւ:

Այն ատեն կրնաք վստահ ըլլալ թէ նկարագրի փոքր անհատութիւնները պիտի հարթուին. ձեր թերութեանց հանդէս՝ ձեր կնոջ ցոյց տուած համբերաստար ներողամտութեան մէջ, ամէն օր, ամէն վայրկեան, այնպիսի սիրոյ մը ապացոյցը պիտի անսնէք՝ որ կեանքի վերջին շունչին հետ պիտի անհետանայ:

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՄՏԱԾՄԱՆ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի՛նչ կարգի կնոջ հետ պէտք է ամուսնանալ. անմիտ, բանիմաստ, ուսումնական:

Եթէ երբեք հանրաքուէով մը հարկ ըլլար լուծել այս խնդիրը, հաւանաբար քուէհամարը սա արդիւնքը պիտի տար, հարիւր հոգիի վրայ հաշուելով:

Անմիտ կնոջ համար 10 ձայն:

Ուսումնական կնոջ համար 0:

Բանիմաստ կնոջ (կանոնաւոր իմացականութեան տէր ըլլալու պայմանաւ) համար՝ 90 ձայն:

Ներկայ դարուս մէջ՝ ուր մեծամասնութիւնը կը բռնէ բանականութեան տեղը, խնդիրը պիտի լուծուի այն հանրաքուէովը, որուն արդիւնքը կ'երաշխաւորենք:

Իւրաքանչիւր քուէի հետ պէտք է գտնուին բազմաթիւ ու այլազան մեկնութիւններ, որոնք կրնան դործնական խորհուրդներու վերածուիլ ի պէտս անոնց որոնք կ'ուզեն ամուսնանալ:

Անմիտ կնոջ քուէ տուող տասը հոգին պիտի աւելցնէին թէ ապուշ կին մը ունենալ չեն փափաքիր, այլ սահմանափակ իմացականութեան տէր կին մը, որ շատ ալ տղայամիտ չըլլայ. ստակայն պիտի փափաքէին որ այդ թերութեան փոխարէն՝ շատ բարի, շատ երկտասարդ ու շատ զուարթ ըլլայ: Ամէնէն աւելի պիտի մաղթէին որ իրենց կեանքի ընկերուհին միշտ զուարթացնէ զիրենք: Արդ, կա՞յ աւելի հաճելի ու հեշտադուարճ բան մը քան ազուր բերնէ մը արտաբերուած յերիւրուածոյ խօսք մը: Միծաղ

առաջ կը բերէ և մեր ծիծաղը կնոջ խնդուքն ալ կը գրգռէ, որ իր աղւոր շարուած և մարգարտի նման ճերմակ ու գեղեցիկ ակ-
ոանները ցոյց կու տայ մեզի. այն ատեն օրհնեալ ըլլայ անմիտ
խօսքը ու զայն արտասանող էակը:

Այն իննսուն հոգին որոնք չպիտի յօժարէին քուէ տալ ու
սունակահան կնոջ, պիտի ուզէին հրապարակել թէ կնոջ մօտ զար-
գացում տեսնել կը փափաքին, բայց իմաստակութենէ կը խորշին.
ի՛նչ որ ալ ըլլայ՝ չպիտի ուզէին պա-պրէօ մը իբր կին առնել, և
ոչ ալ շօսէր-պրէօ մը, տեսակին պէսպիտոյթը, որուն առաջինը
մկրտուած է (). աը Պալլաքի կողմէ:

Այս բացատրութիւնները լսելէ յետոյ մենք ալ մերկնները
տանք: — Իտալական ընկերութեան մէջ ընդհանուր զարգացումը
չատ աւելի ստորին է բազմաթիւ մը այն զարգացումին որ ընդ-
հանրապէս կը տեսնուի Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ եւ Մ.
Նահանգաց մէջ: Գէթ արիւթիւնը ունենանք խոստովանելու այդ
լանը, սա յոյսը տածելով թէ մեր գէժերը պիտի չիկնին և. միա-
քերնիս դնելով Իտալացի տղոց այդ վէրքը զարմանել:

(Շարունակելի)

ՄԱԹԻՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՐ

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

Ճշմարտապէս շնորհաւորելի հանգէս մըն էր Բանկալթիի Նի-
կողոսեան աղջկանց վարժարանին կիրախօրեայ հանդէսը որ տեղի
ունեցաւ վարժարանին սլարտէղին մէջ, այս առթիւ յատկապէս
գրուողարդուած և կանաչազարդուած: Հրաւիրեալներուն սիրալիր
ընդունելութիւն կ'ընէին վարժարանին տեսուչը և դաստիարակու-
հիները: Կը նախազանգէին Տ. Հմայեակ և Տ. Գէորգ. եպիսկոպոս-
նէրը, չըջապատուած վարդապետներէ և քահանաներէ: Բառին
ճշմարիտ առումովը ընտրեալ բազմութիւն մը ներկայ էր, որ հան-
դէսին ամբողջ տեսողութեան մէջ ուշադիր և դո՛հ հետեւեցաւ բո-
լոր մանկական սիրուն խաղերուն, մենտիօսութիւններուն և տրա-
մախօսութիւններուն, որոնք հաճելի պէսպիսութիւնով մը և երա-
ժըշտական կատրնէրու ու երգերու ընդմիջումով դասակարգուած
էին: Վարժարանի սանիկներուն և աշակերտուհիներուն այս տո-
ղանցութիւնը ակնյայտնի կը պարզէին այն հոգածու խնամքը և
ջանքերը զոր վարժարանին հիմնադիր համակրելի ամուլը չէին իւր-

նայած իրենց յանձնուած սերունդին բարւոյք և տիպար դաստիարակութեանը համար: Հանդէսին շահեկան մէկ մասն էր անդեկագիրը, երկու տարուան համարատուութիւն մը, զոր կը հրատարակենք հոս, մեր խոստումին համաձայն:—

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ուրախ եմ որ պատիւ կ'ունենամ այսօր ներկայացնել նորահաստատ վարժարանս և իր երկամեայ աշխատութեանց արդիւնքը: Դպրոցական գործը, մանուկներու կրթութեամբ և դաստիարակութեամբ զբաղումը, ի մի բան ուսուցանելու և դաստիարակելու աշխատութիւնը անդիմադրելի հրապոյր մը ունեցած է ինձ համար: Դպրոցական իւրաքանչիւր օրուան արդիւնաւոր և խաղաղիկ աշխատութիւնը անբացատրելի հաճոյք մը պատճառած է ինձ, ապրիլ դեռատի մանկանց անմեղ աշխարհին մէջ և ջանալ լաւ իմացուած կրթութեան և դաստիարակութեան բարերար արդիւնդութեամբ մատաղ մօքեր մշակել, լուսաւորել և զարդացնել՝ մեծագոյն երջանկութիւնը համարած եմ միշտ:

Այս զգացումներս տարիներու ընթացքին մէջ եւս սուտել զօրացած և արմատացած, միշտ աւելի եռանդ տուած են ինձ նոր ոգւով և ոյժով շարունակելու աշխատութիւններս կրթական ուսպարէզին մէջ, նոյն զգացումներս վերջապէս ներշնչեցին ինձ անդուստլ փափաք մը հիմնելու վարժարան մը, ուր կարենամ մասնաւորապէս ի գործ դնել՝ անարգել և անխափան, ինչ որ կը խորհիմ լաւագոյն մանկանց կրթութեան և դաստիարակութեան մասին, ժամանակիս պահանջման համաձայն: Փափաքիս իրագործման համար զիմում ըրի Կայս. Կառավարութեան, որ խրեւթարգման Նորին Կայս. Վեհափառութեան երկրաշէն խորհրդոց հաճեցաւ այս վարժարանը հաստատելու պետական արտօնութիւնը շնորհել ինձ՝ երախտապարտ թողլով զիս: Եւ արդ այս երկրորդ տարին է որ կը բոլորէ վարժարանս, Կայս. Կառավարութեան հովանաւորութեան տակ:

Վարժարանիս գլխաւոր նպատակն է ըլլալ մասնաւորապէս հայ աղջկանց յատուկ բարձրագոյն կրթարան մը, ունենալով միեւնոյն ատեն մանչերու համար միայն՝ նախակրթարան մը և մանկապարտէզ մը երկսեռ փոքրիկներու համար:

Աւելորդ է անշուշտ բացատրել աղջկանց դաստիարակութեան աւագ կարեւորութիւնը: Իգական սեռին, ապագայ մայրերու, էապէս կրթիչ և և դաստիարակիչ դերը նկատողութեան առնելով, որքա՛ն ուշադիր, խնամուած և կատարեալ դաստիարակութեամբ օժտուի այն, ա՛յնքան աւելի կարող կ'ըլլայ գիտակցութեամբ և

յաջողութեամբ ի գլուխ հանել իր դերը: Հայ ծնողք անփոյթ չեն գտնուած օժտելու իրենց զաւակները, աղջիկ թէ մանչ, նպաստակայարմար կրթութեամբ եւ դաստիարակութեամբ, և առ ի չգոյ՛հ Հայ հաստատութեան մը, ուր որ դատած են իրենց գոհացում տալու հանգամանքով ներկայացող կրթական հաստատութիւն մը, չեն վարանած հոն դիմելու:

Եւ ահա վարժարանս կուգայ լրացնելու պէտքը աղջկանց բարձրագոյն կրթութեան յատուկ Հայ հաստատութեան մը, որուն բացումը տեղի ունեցաւ 1904 Նոյեմբերի առաջին օրը: Առաջին տարեշրջանիս մէջ ընդունեցանք թէ՛ մանկապարտէզի և թէ՛ նախակրթարանի մէջ ընդամենն 45 երկսեռ աշակերտներ, որոնցմով կազմուեցան մանկապարտէզը և նախակրթարանի նախապատրաստական Ա. և Բ. դասարանները: Վերջացող երկրորդ տարեշրջանիս մէջ աշակերտաց և աշակերտուհեաց թիւը բարձրացաւ 90ի եւ կազմուեցան մանկապարտէզի երկու դասարաններէն զատ, Նախակրթարանի նախապատրաստական, Ա. Բ. Գ. Դ. և Ե. դասարանները: Նախապատրաստական, և Ա. դասարանաց մէջ աշակերտք և աշակերտուհիք միացեալ հետեւած են դասախօսութեանց. իսկ Բ. րդ և Գ. րդ դասարաններէ սկսեալ մանչերն և աղջիկներն առանձինն դասարաններու մէջ զետեղուած և առանձինն հետեւած են դասախօսութեանց, այս կերպով Նախակրթարանի մէջ, սկսեալ նախապատրաստական դասարանէ մինչեւ Ե. րդ դասարանը, ձեւացան 7 դասարաններ:

Տարեշրջանիս մէջ ընդունուեցան նաեւ 8 այցելու աշակերտուհիներ, որոնք հետեւեցան ձեւագիտութեան, նկարչութեան, և Հայերէն, Թրանսերէն ու Անգլիերէն լեզուներու դասախօսութիւններուն: Այս 8 աշակերտներն ալ միասին հաշուելով՝ Բ. րդ տարեշրջանիս մէջ աշակերտաց եւ աշակերտուհեաց համագումար թիւը յանգեցաւ 98ի: Ներկայացող աշակերտաց ուսումն. կարողութիւնը շատ աչքի զարնող երեւոյթ մը կը պարզէր մեր առջեւ: Նախական ուսման հետեւելու յարմարագոյն տարիքի մէջ և տարիքով քիչ մը աւելի իսկ յառաջացած աշակերտուհիներ և աշակերտներ, մտացի և աշխոյժ, թարմ մտքով և առողջ մարմնով, ծարաւի ուսման և աշխատութեան, դեռ սկսած իսկ չէին ուսանելու զբաղիլ, որոնց դեռ մայրենի լեզուի նշանազրերն իսկ անծանօթ էին մնացած, և որոնց զանց առնուած էր կրօնական և եկեղեցական ուսմանց և պարտաւորութեանց ուսուցումը, ինչպէս ուսման վերաբերող միւս կարեւոր գիտելիքները, գոգցես սպասելով ընդունիլ ընտանի ջերմոցի մը, ծաղկոցի մը ջերմիկ ճառագայթները ծրելու, բողբոջելու և զարգանալու համար. և այս սպարադան ինք-

նին՝ աւելի հաւատք ներշնչեց մեզ մեր ձեռնարկին կարեւորութեան նկատմամբ և աւելի տոգորեց զմեզ նոր եռանդով փարելու մեր առջեւ բացուած նոր ասպարէզին մշակութեան :

Արդ՝ սկսանք դասախօսութեան յատկապէս յորինուած ծրագրի մը համաձայն . ուսմանց ամէն առարկաներն ալ դասախօսուեցան և դասախօսութիւնները ինչպէս նախորդ , նոյնպէս այս երկրորդ տարեշրջանիս մէջ անխափան կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցան ուսուցչական կարող և փորձառու խումբի մը անակցութեամբ : Դասախօսութեանց աւարտումէն վերջը կատարուեցան տարեկան հարցաքննութիւնները , որոնց ներկայ գտնուեցան հասարակաց կրթութեան նախարարութեան կողմէ Էօմէր Նազիմ Էֆէնտի եւ Ամին . Ս . Պատրիարք Հօր կողմէ Տ . Բաբգէն Մ . Վարդապետ , ինչպէս նաեւ եկեղեցական հայեր , բաղմաթիւ ծնողք և բարեկամք հաստատութեանս :

Չեմ ուզեր խօսիլ երկու տարեշրջաններու արդիւնքին վրայ . միայն կրնամ ըսել թէ խղճի մտօք կատարեցինք մեր պարտականութիւնները և մեր ստանձնած գործը կատարեալ ընելու համար ո և է ջանք և զոհողութիւն չխնայեցինք : Կը յուսամ որ կը բաւեն ազնիւ ծնողաց և քննութեանց ներկայ գտնուող ձեռնհաս անձերու վկայութիւնները և գոհացումները վարժարանիս արդիւնքի մասին : Իսկ անոնց որոնք անտեղեակ են վարժարանիս արդիւնքին , ինչպէս նաեւ անոնց որոնք իրենց զաւակաց կրթութեան էական մասը կը համարեն եւրոպական լեզուի մը ըստ արժանոյն ուսումը , կը յայտնեմ իբր ազահովութիւն թէ վարժարանիս մէջ աշակերտ մը կամ աշակերտուհի սկսեալ մանկապարտէզի շրջանէն ուսման և նախակրթութեան անհրաժեշտ գիտելիքներուն տիրանալու առաւելութիւններէն զատ շատ գիւրաւ և շատ հիմնաւոր եղանակաւ պիտի ուսանի ո և է եւրոպական լեզու , Ֆրանս . , Անգլ . կամ Գերմաներէն , այն ուղղութեամբ և հոգածութեամբ , որոնցմով մեր ուշադրութեան և խնամքին առարկայ ըրած ենք յատկապէս այս պարագան , անակցութեամբ հմուտ ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու , Հայ թէ Եւրոպացի :

Ուրախալի պարագայ մըն է պիտի տալ թէ մեր բոլոր կարգերու աշակերտուհիներն և աշակերտները փութաջանութեամբ անխտեցան իրենց դասերուն և այնչափ յաջողակութիւն ցոյց տուին որ գրեթէ առանց բացառութեան ամէնքն ալ յաջողած են իրենց դասարանները փոխել և բարձրանալ յաջորդաբար առաջինէն երկրորդ , երկրորդէն երրորդ , մինչև հինգերորդէն վեցերորդ : Ուստի կրնամ յայտարարել թէ յառաջիկայ տարեշրջանէն վերջ՝ վարժարանս ի վիճակի պիտի ըլլայ ընծայելու ազգին նախակրթարանի իր

առաջին չրժանատարները, իսկ այսօր սոյն գպրոցական հանդէսը կազմակերպելով, կը փախարինք վարձատրել և քաջալերել մեր աշակերտութիւնները և աշակերտները իրենց ցոյց տուած եռանդին, պարտաճանաչութեան և աշխատասիրութեան համար, որով արդիւնաւորեցին իրենց ուսուցչուհեաց և ուսուցչաց ջանքերը. հաճոյքով կը դիտենք որ աշակերտութիւնք և աշակերտք սիրեցին իրենց վարժարանը, և սուրբեցան հոն իրիւս քոյրեր և եղբայրներ ընտանի յարկի մը տակ:

Վերջացնելէ առաջ կը փութամ շնորհակալութիւնս յայտնել տո Սմեհն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն որ հաճած է օրհնել և քաջալերել մեր ձեռնարկը և իր համակրութիւնը անպակաս ըրած է հաստատութեանս մասին:

Շնորհակալութիւնս եկեղեցական հարց և ազնիւ քարեկամաց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ վարժարանիս տարեկան քննութեանց և իրենց համակրութեամբ և զնահատումներով քաջալերեցին զմեզ:

Շնորհակալութիւնս ազնիւ ծնողաց որոնք իրենց որդւոց կըրթութեան և դաստիարակութեան խնամքը մեզի վստահեցան և հանդիսականացդ որ հաճեցաք ձեր ներկայութեամբ պատուել սոյն հանդէսը:

Շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ վարժարանիս յարգելի ուսուցիչներուն և ուսուցչուհիներուն որոնց անձնուէր և խղճամիտ աշխատութիւններով վարժարանս բոլորեց իր երկամեայ բարեկարգ և արդիւնաւոր չրժանը:

Ժամ է արդ շնորհակալութեանս և երախտագիտութեանս անժըխտելի հարկը մատուցանել յոտո Նորին Կայս. Վեհափառութեան որ իր կայսերական հոգածութեան առարկայ ըրած է իր հաւատարիմ հպատակաց կրթութեան և բարուք դաստիարակութեան գործը, որ հետզհետէ կը ծաւալի և կը բարգաւաճի իր ընդարձակ կայսրութեան ամէն երկիրներուն մէջ: Հաստատութիւնս ալ թանկ կազին մէկ շնորհն ըլլալով Նորին Վեհափառութեան հպատակասիրութեան և կրթասիրութեան, ինչպէս միշտ, իմ վայելած այս շնորհիս առթիւ եւս բարեմաղթող եմ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան կենաց երկարութեան, և կը դռչեմ

Յաւերժ կեցցէ՛ սիրեցեալ կայսրն մեր ԿԱԶԻ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼԻ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԸ՝ ՍԱՆԻ:

Սիրուն զոսս ծունկիս վրայ կը սիրեմ միշտ օրրեջ քեզ.
Միտք ուշիւ պիտի փորձեք քափանցելու մեղմապէս
Խորհուրդի մը շուրջ, մանկունակ: Եւ երազը անկայուն
Քու աշխրեղ իմիներուն կը սլանայ գերդ քրոջուն:

Հաղորդելու համար միայն իղձերն անմեղ սիրտերնու՝
Որք կը քուիմ պարտեզի մը երկեակ ծաղկունք մտաբոյս
Մեկը՝ բացուած բուրումնաւոր, միւսն ալ ծրլած անշքուն
Մենք իրարու կը խառնենք մեր միտքը, հոգին ու մեր շունչ

Հոգւոյս միակ սերը անքիծ, կ'զգամ հանդէպ օրրոցին
Որուն հեշտին քեզերը նուրբ արտի ցանցիկն հիւսնցին
Լեցուն կուրծքերս են ալ պարապ... ալ քեզի չեմ դիտեցներ
Բայց՝ մանկութեան քարն օրերուդ երբ կարմրուի քու
շուրքներ

Կը ծծեին իմ արիւնս որ կեանք դնէր մարմնիդ մէջ
Կը զգայի քեք քուած ենք մենք, միասնորհուրդ, միասնեջ:

Մեկզմեկու վրայ մենք չենք խօսիր շատ հեղ... Ի՞նչ խօսինք
Քաղցրիկ ժպիտ, գիրք ակնարկ մը եւ համբոյր մը անուշիկ
Բաւ չե՞ն գիրար հասկնալու, ու պաշտելու ա՛յ համար
Սիրուն զոսս, հա՛սկն ես ասոք, աղիքներուն երկն արդար:

Թարգմ. Ս.ՐԱՔՍԻ Կ. ՊՕՏԻԿԵԱՆ

ՍՍՈՒՍ ՊԵՐՆԱՌ ՊԱՏԻՈՅ ԼԷԳԻՈՆԻ ԱՐԺԱՆԱՅԱՄ

Դեղարուեստից նախարարին յանձնարարութեամբ Պատուոյ
Լէգէոնի խաչ շնորհուեցաւ Սառա Պէրնաուի: Պատուոյ Լէգէոնի
խորհուրդը բաւական զմուարթութեամբ միայն կարելի եղաւ համո-
զել, որովհետեւ մինչեւ հիմա ո՛չ մէկ դերասանի կամ դերասա-
նուհիի Պատուոյ Լէգէոն տրուած չէր իբր պէս միայն, այլ դերա-
սանութեան հետ կցուած կ'ըլլար ուրիշ յատկութիւն մը, զոր օրի-
նակ, ուսուցչութիւն, են: Բայց սկզբնաւորութիւն մը եղած էր
արդէն Տիկին Պառթէի հետ, որուն պատուանշան շնորհուեցաւ իբրեւ
դերասանուհի միայն: Աւելի տրամաբանական պիտի ըլլար սկսիլ
Սառա Պէրնաուէն, բայց տիկին Պառթէ կը վերաբերի Քօմէտի ֆը-
ռանսէզ պետական թատրոնին:

ՆԻՆԻՒՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

ՄԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեւակայեցէք տաճարը հաս քեռորդինքս ունենալ : Ահա լի թիւ մը որ մտածելու կարողութիւնս կը խանգարէ շատ անգամ : Չեմ գիտեր աղէկ մը, սակայն, սանկ մը կը յիշեմ թէ դժբաղդ օր մը ինքզինքս չըջապատուած գտայ ատոնցմով : Մօրեղբայր ըլլալ... բայց հազար անգամ զղջացեր եմ... եթէ կարենայի այդ իրաւունքս ծախել ուրիշի մը... կեանքիս երջանիկ օրը պիտի ըլլար այդ օրը :

Պղտիկութիւննին տեսակ մը անհեթեթութիւն : Այլ մտիկ ընելու է, զիտե՞մ մօբար Աշոտին աչքերը քու աչքերուդ կը նմանին : Աղէկ, կը պատասխանեմ սիրտս նեղուելով, որովհետեւ իմ աչքերս շատ անուշ կը գտնեմ բաղդատմամբ անոր ապուշ աչքերուն : Ուրիշ օր մը նորէն «գիտե՞մ մօրեղբայր Փառանձեմին բերանը քուկինիդ կը նմանի» ըսելով ճշունկերուս վրայ կը դնեն ահալի բերնով աղջիկ մը... Աստուած իմ անոր ալ մօրեղբայրն եմ, և բերանն ալ իմինիս կը նմանի եղբր... :

Հասկա մեծնալի՞ն... պէտք է որ մէյմէկ դպրոց դնեմ իւրաքանչիւրը, մօրեղբայրնին եմ, ինծի կը վայլէ եղբր... տա ալ բան մը չէ... դոնէ դպրոցակոսն եղած ատենին հանգիստ չնչեցի... անկէ ետքը՝ տեսէք թէ ի՞նչ ձիւներ բերաւ գլխուս այդ անտանելի տաճարը թիւը... : Հոգիս բերանս եկաւ, ատոնց չըջանաւարտ եղած ատեննին : Աղէկ, այսօրուան պէս կը յիշեմ որ՝ երեք զոյգ կօշիկ հինցուցի, ոտքերս կոշտերով ծածկուեցան՝ Գննիչ Յանձնաժողովին անդամներուն երթալ գալով : Կ'ողաչեմ սա մեր Փառանձեմին վկայական մը տուէք, կը խնդրեմ որ մեր Աշոտին քրոն նութեանց սխալներուն շատ ուշադրութիւն չընէք, կիրակոս սքանչելի տղայ մըն է, չափազանց զգայուն՝ չըլլայ որ մերժուիմ կը հիւսնադանայ վիշտէն... : Այլ ո՞րչափ խօսք, ո՞րչափ պաղատանք թափեցի այդ ուղղամիտ մարդիկը համոզելու համար : Սակայն անկեղծօրէն ըսելով, պէտք է խոստովանիմ որ չափազանց յաջողակութեամբ տաճարը քեռորդինքս ալ վկայեալ չըջանաւարտներ եղած են չնորհիւ քննիչ յանձնաժողովներու ներողամտութեան :

Սակայն... ետքէն... : Օ՛հ, աղջիկներու օժիտն ալ ես պէտք է որ խորհիմ, մօրեղբայրնին չեմ մի... Տէ՛ր իմ, ի՞նչ փորձանք է եղեր մօրեղբայր ըլլալը... : Մանչերուն ապագան... դարձեալ ես

խորհիմ պիտի: Ահ, չուկան որքան ծանօթ սեղանաւորներ, որքան անծանօթ վաճառականներ որ կը ճանչնայի, ամէնուն ալ մէկմէկ կաղանդէք տուի քեւորդիներէն... Ի՞նչ ընեմ, արուեստ մը, գործ մը ունենալու եմ, իսկ եթէ չունենան, յանցաւորը ես կը նկատուիմ դարձեալ: Վերջապէս մօրեղբայր ըլլալու համար այնքան տառապեցայ որ... երկրորդ գալստեանս այդ իրաւունքով երբեք պիտի չվերածնիմ:

Յետոյ, միտքս դրած եմ որ՝ ըսլոր հարստութիւնս որ մեծ գումար մը չէ, սանկ հինգ հազար ոսկիի մօտ ամնշան լան մը, չծերացած բոլորովին սպառել, որպէս զի այդ անիծեալ տղաքը զիս ծերութեանս մէջ խնամել ստիպուին: Եթէ ոսկիներուս ձայնը լսեն... ապահով եմ որ պիտի ուզեն որ կանուխ մեռնիմ... անանկ չէ՞, որպէս զի ետքէն արժանաւոր ժառանգորդներս ըլլան: Երբեք ինծի չափ անձնուէր մօրեղբայր մը չեմ տեսած տակաւին, տասնըչորս քեւորդիներուս ալ ապաղան պատրաստեցի, ոմանք աւ մուսնացնելով, ուրիշներ գործի գնելով... չէ՛, չիտակը ոսկիներս ալ չեմ կրնար թողուլ որ ծուլօրէն, հանդիստ մը ուտեն:

Եթէ չուտ մեռնիմ — ինչ որ չեմ կարծեր — ամէնքն ալ եկեղեցիի մը կը կտակեմ, զոնէ ասանկով նշանաւոր բարերար մը կը հանդիսանամ, չէ՞:

Ն Ի Ն Ի

ԼԷՏԻ ՔԸՐՉԸՆԻ ՄՍՀԸ

Հնդկաստանի նախորդ փոխարքայ Լորտ Քըրզընի կինը՝ Լէտի Քըրզըն մեռաւ: Լէտի Քըրզըն անգլիական բարձր դասու կիներուն մէջ աչքաուռ տեղ մը կը գրաւէր: Ծագումով ամերիկացի էր: Հայրը, Մը. Լէվի Ն. Լէյթըր, Շիքակօյի ամէնէն ծանօթ միլիառատէրներէն մէկն էր: Միս Միլի Վոլճինիա Լէյթըր 1895ին աւ մուսնացաւ Նաթանիէլ Ճօրճ Քըրզընի հետ Ուաշինկթընի մէջ, այն տարին իսկ երբ ամուսինը արտաքին գործոց խորհրդական կ'ըլլար: Չորս տարի յետոյ, ամուսնոյն հետ կը մեկնէր Հնդկաստան, գաղթեալին վարչութեան ամէնէն փայլուն դիրքը դրաւելու համար: Ճարտարութեամբ ելաւ իր փափուկ պաշտօններուն մէջէն: Բայց Հնդկաստանի կլիման անյարմար գալով՝ Լէտի Քըրզըն ստիպուեցաւ Անգլիա դառնալ: Երկու տարի առաջ ծանրապէս հիւանդացաւ և բոլորովին չաղէկցաւ այլ եւս: Լէտի Քըրզըն իր հետ բերաւ մեծ դրամածիտ մը, որուն չնորհիւ կրցաւ տերճ կեանք մը վարել Հնդկաստանի մէջ: Երեք դեռասի աղջիկներ կը ձգէ:

ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ՀԱՆՃԱՐ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Առէք այս թիւերէն մէկը. բաժնեցէք զայն հաւասարապէս մնացեալներուն. յետոյ, ի՞նչ կ'ընէք ըրէք, այնպէս մը շարեցէք զանոնք հետեւեալ. 9 քառակուսիներուն մէջ որ, ամէն կողմէ եւ անկիւններէն զուամարտելով առեւտրական տարին պատկերէ:

Մեր այս հարցումին ցարդ պատասխան մը ստացած չըլլալով, կը հրատարակենք լուծումը որ հետեւեալն է:

Լ ՈՒԾ ՈՒՄ

9 թիւը առինք եւ տեղը մնաց 0: Բաժնեցինք զայն մնացեալներուն եւ ունեցանք 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 1: Ասոնց ամէն մէկը 24ով բաղմապատկելով արտադրեալը դրինք, պահանջման համեմատ, հետեւեալ 9 անկիւններուն մէջ, որոնց զուամարը կը պատկերէ ամէն կողմէ եւ անկիւններէն 360, որ է առեւտրական տարին:

	144	24	192	=360
	168	120	72	
360=	48	216	96	

ԲՈՊԷՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 28/10 Սեպտ. Բշ. օր: Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար: Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնաւոր զնններուն եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ: Մարմնամարզի նոր եւ դեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կ'առուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն: Երեք տարի է ի վեր բացուած է նաեւ փոքր շէնք, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան աշակերտներ:

1-8

ՀԱՅՈՒՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ս Տ Ա Բ Ա Զ Ա Ր

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ինն անդամներէ բաղկացած իննամակալութիւն մը, և ընդ իսկ ու Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն զիմող հայ աղջիկներուն: Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ: Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն. կ'ուսուցուին նաեւ թուրքերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները: Վարժարանին երկու ընդարձակ եւ օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ իննամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը: Անատուրուի Երկաթուղին, որով մէկ մասնագիծը մինչեւ քաղաքս կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ զիւրիս եւ հաճելի կ'ընծայէ: Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնաւճարով պէտք է հատուցանել: Գաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, գասառութեան թիւին համեմատ: Երգեհոնի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի: Վարժարանին Ի. Թ. Կարէշիջանը կը սկսի Սեպտ. 12 (Ն. Տ.), Իշ. իրիկունը: Վարժարանին նոր յայտագիրն ուղղորդուած ձրի կը շրջուի:

Աւելի տեղեկութեանց համար գիմել Մը. Բիթի, Պայպըլ Հաուս, Գ. Պոլիս, կամ գրել Տոքթ. Ս. Էֆ. Գալալճեանի, Ատե. Նապետ իննամակալութեան, Ասաբաղար:

1—13

ՀՈԶԱԿԱԻՈՐ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Խ Ա Զ Ի Կ Ժ Ա Մ Կ Ո Չ Ե Ա Ն

Պօլիս, Պանչէ Գաբու, Պողաջաճիին դէմ, Սթանպոլ խան
Թիւ 4, 5, 6,

Մայրաքաղաքիս ատամնաբուժական դասին մէջ պատուաւոր դիրք մը գրաւող խաչիկ էֆ. Ժամկոչեան, այս անգամ Եւրոպայէն ու Ամերիկայէն յատկապէս բերել տուած նոր դրութեամբ գործիքներով և իրեն յատուկ եղող ճարտարութեամբ, առանց ոեւէ ցաւ զգացնելու, ակնթարթի մէջ կը հանէ փտտած և ամէնէն դժուարին ակոռները: Առջեւի փտտած ակոռները առանց հանելու արմատներու վրայ կը զետեղէ բնականէն բնաւ տարբերութիւն չունեցող պտուտակաւոր ակոռներ: Բերնին ետեւի կողմը լեցուիլը անկարելի եղող արմատներու վրայ, ոսկի կամ բլաթին քուռօններ կ'անցընէ: Նաեւ քառլուի, բլաթինի, ոսկիի վրայ շարուած տկոռներ կը շինէ բնականին յար եւ նման:

Խաչիկ էֆ. Ժամկոչեանի սկզբունքն է

Պատուաւորութիւն, Ուղղամտութիւն եւ Մարքութիւն ինչ որ անհրաժեշտ պայմաններ են ատամնաբոյժի մը համար:

Զ Ա Փ Ա Ի Ո Ր Գ Ի Ն

Վկայեալ աղքատաց ձրի

36—50

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂԶԿԱՆՑ

Գ Ի Շ Ե Ր Օ Թ Ի Կ Ե Ի Յ Ե Ր Ե Կ Ե Ա Յ

Հաստատուած 1901 Մայիս 1ին

Դատաւար, Մեծիւրաւ Ընտանիքի

Բանիմաց ծնողաց դիմադրական եւ քաջաբերութեան մէջ հինգ արգիւնաւոր տարիներ յաջողութեամբ բոլորելով, վարժարանս մը-տած է իր ՅՐԴ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻՆ մէջ, իրեն Բարձրագոյն Վար-ժարան Աղջկանց:

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն լայնարձակ եւ օ-դասուն շէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներովը եւ օդա-ւէտ գիրքովը ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ աշակերտուհեաց համար հանգստա-ւէտութեան եւ առողջապահիկ ամէն պայման լրացնելով: Կ'աւան-դուրի առհմային լուրջ կրթութեան մը հետ՝ լեզուաց (թուրք. Հայ-Ֆրանս. Անգլ.) եւ գիտական տնտեսական ծանօթութեանց հիմնա-կան ուսումը: Ֆրանսացի եւ Անգլիացի կարող վարժուհիներ իրենց յատուկ խնամքին եւ հոգածութեան առարկայ ըրած են Ֆրանս. եւ անգլ. լեզուաց խօսելաւարժութիւնը (բոսաբիք): Ձեռնհաս ու-սուցիչներու եւ վարժուհիներու ընտիր խումբ մը ստանձնած է գոր-ծադրութիւնը ուսմանց Ծրագրին որ կազմուած է շատ նպատակա-յարմար կերպով՝ աղջկանց խնամեալ եւ հիմնական կրթութեանը համար: Մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուին նաեւ Առանին Տնտե-սութիւն, Կար ու Ձեւ, Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով եւ մեքենայով), նաեւ ձայնական եւ դորժիական երաժշ-տութիւն, մասնաւորապէս Դաշնակ: Դիշերօթիկներու համար կա-տարեալ սնունդ եւ ընտանեկան անթերի խնամք: Վարժարանս, իր տարեկան որոշեալ թղտակէն դուրս, չունի կարգ մը օտար վար-ժարանաց յատուկ այն բացառիկ ծախքերն՝ որոնք տարւոյն վերջ պատկանելի գումարի մը կը յանգին:

Տարուան որ եւ է եղանակի մէջ նոր աշակերտուհի կ'ըն-դունուի: Վարժարանին Յայտագիրը փափաքողոց կը զրկուի: Բա-նակցութեան համար պէտք է գրով կամ անձամբ զիմեւ առ Հիմ-նադիր-Տնօրէնն կամ առ Տեսչուհին ի վարժարան:

Աշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ 1 Սեպտ. Ուր., իսկ դասերու սկզբնաւորութիւնը՝ Սեպտ. 4. Բշ.:

Տեսչուհի
ՕՐ. ՀՐ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

Հիմնադիր-Տնօրէն
Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

